

Voorzitter

iedereen in zijn waarde liet. Met uw humorvolle en soms wat onderkoelde opmerkingen wist u de leden te bespelen als een orkest.

U schrijft dat u ons geen wijze lessen wilt geven. Maar laat ik u toch citeren uit een krant van vanochtend: "De politiek moet terug naar de hoofdzaak: mensen moeten kunnen kiezen voor idealen. Niet voor personen."

Met uw benoeming tot commissaris van de Koningin in de provincie Gelderland keert u terug naar uw bakermat. Ik ben ervan overtuigd dat u daar met dezelfde grote toewijding aan het werk zult gaan en wens u alle succes toe in uw nieuwe functie. Ik weet dat ik namens iedereen in deze zaal spreek als ik zeg: we zullen u missen. We hopen u hier nog vaak te zien in vak-G.

Ten slotte doet het mij veel plezier u te kunnen meedelen dat het Hare Majesteit de Koningin heeft behaagd u de onderscheiding toe te kennen van Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Ik zal u nu graag de daarbij behorende versierselen opspelden.

(De voorzitter speldt de heer Cornielje de bij de onderscheiding behorende versierselen op.)

(Applaus)

De **voorzitter**: Het leven gaat door, evenals onze werkzaamheden. Ik deel verder mede dat van het ontslag van de heer Cornielje mededeling is gedaan aan de voorzitter van het Centraal Stembureau en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Ik geef het woord aan mevrouw Kalsbeek tot het uitbrengen van verslag namens de commissie voor het onderzoek van de Geloofsbriefven.

Mevrouw **Kalsbeek**, voorzitter der commissie: De commissie voor het onderzoek van de Geloofsbriefven heeft de stukken onderzocht die betrekking hebben op de heer Van Schijndel te Amsterdam. De commissie is eenparig tot de conclusie gekomen dat hij terecht benoemd is verklaard tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. De commissie stelt u daarom voor om hem toe te laten als lid van de Kamer. Daartoe dient hij wel eerst de eden of de verklaringen en de beloften af te leggen zoals die zijn

voorgescreven bij de wet van 27 februari 1992, Staatsblad nr. 120.

De commissie verzoekt u tot slot, de Kamer voor te stellen, het volledige rapport in de Handelingen op te nemen.

De **voorzitter**: Ik dank namens de Kamer de commissie voor haar verslag en stel voor, dienovereenkomstig te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

(Het rapport is opgenomen aan het eind van deze editie.)¹

De **voorzitter**: De heer Van Schijndel is in het gebouw der Kamer aanwezig.

Ik verzoek de griffier, hem binnen te leiden.

Nadat de heer Van Schijndel door de griffier is binnengeleid, legt hij in handen van de voorzitter de bij de wet voorgeschreven verklaringen en beloften af.

De **voorzitter**: Het is mij een genoegen u als eerste te mogen feliciteren met uw benoeming. Ik verzoek u, de presentielijst te tekenen en in ons midden plaats te nemen.

Op een later moment zal ik de vergadering schorsen om de leden in de gelegenheid te stellen om u te feliciteren. Toch moeten uitzonderingen mogelijk zijn, dus laat ik van deze gelegenheid gebruikmaken om u als eerste te feliciteren. Er komt ook een mooie bos bloemen voor u aan!

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van Orde.

Vragen van het lid Rouvoet aan de minister-president, minister van Algemene Zaken, over **het voortijdig door het kabinet naar buiten brengen van onderdelen van de Miljoenennota en van andere prinsjesdagstukken**.

□

De heer **Rouvoet** (ChristenUnie): Voorzitter. We leven weer toe naar prinsjesdag, een van de weinige mooie tradities van de parlementaire democratie die we nog hebben. Een terugkerend probleem in de aanloop

naar prinsjesdag is het voortijdig uitlekken van kabinetsplannen die dan gepresenteerd zouden moeten worden. Dat is niet zoals het hoort: het is niet netjes tegenover de Tweede Kamer, want die mag nog niet reageren zolang de plannen niet officieel zijn; het is verder vooral niet chic tegenover Hare Majesteit, die in dat geval een troonrede mag houden die voor het overgrote deel al bekend is. Kortom, het is ook een uitholling van prinsjesdag.

Vorig jaar schond een krant het embargo en dit jaar, overigens niet voor het eerst, zijn het ministers die hun eigen goednieuwsshow hebben gepresenteerd. Terecht wil de minister-president daar een eind aan maken. Daarom heeft hij besloten dat de pers de begrotingsstukken later gaat krijgen. En als het aan het kabinet lag, zou ook de Tweede Kamer pas op de maandag vóór prinsjesdag de begrotingsstukken mogen ontvangen.

Welnu, je zou dan denken dat de ministers op het hart gebonden krijgen dat zij hun mond hebben te houden over de besluitvorming ten aanzien van prinsjesdag. Maar nee: de minister-president heeft een persconferentie gegeven met het argument dat de minister-president altijd persconferenties geeft om kabinetsbesluiten bekend te maken. Er was dus niets aan de hand.

Er is in dit geval één maar, namelijk artikel 65 van de Grondwet, waarin het volgende wordt bepaald. Jaarlijks op de derde dinsdag van september of bij een bij wet te bepalen ander tijdstip wordt door of namens de Koning in een verenigde vergadering van de Staten-Generaal een uiteenzetting van het door de regering te voeren beleid gegeven. Zie hiervoor ook artikel 105.2 van de Grondwet, waarin staat dat dit samenvalt met de indiening van de begroting. Het lekken van kabinetsbesluiten met betrekking tot prinsjesdag en de uitholling of degradatie van prinsjesdag zelf worden zo dus niet tegengegaan, maar in strijd met de Grondwet door de minister-president zelf bevorderd en gelegitimeerd. Op zichzelf is het begrijpelijk dat de minister-president ook zijn aandeel wil hebben in het brengen van goed nieuws, maar zijn optreden roept ten minste een aantal vragen op bij mijn fractie.

Ten eerste: hoe ziet de minister-president zijn eigen rol in het bekendmaken van prinsjesdag-

Rouvoet

plannen in het licht van artikel 65 van de Grondwet en tegen de achtergrond van de rol van het staatshoofd, de troonrede? Ten tweede: wat is zijn motief geweest om met het oog op het stoppen van het lekken door ministers zelf voortijdig besluiten met het oog op prinsjesdag naar buiten te brengen? Ten derde: waarom heeft hij de ministers niet gewoon verteld dat zij in verband met prinsjesdag en met de positie van Hare Majesteit worden geacht om hun mond te houden over kabinetsbesluiten? Heeft hij dat überhaupt gedaan? Ten slotte: hoe verhoudt de nieuwe openheid van het kabinet zich met de kramp waarmee ten opzichte van de Tweede Kamer dit jaar is gehandeld? Ik doel op het verschijnsel dat de begrotingsstukken op de valreep naar de Kamer worden gestuurd, want stel je voor dat er iets uitlekt.

□

Minister Balkenende: Voorzitter. Laat ik vanaf deze plaats de heer Cornielje dankzeggen voor de goede contacten en hem complimenteren met de manier waarop hij invulling heeft gegeven aan het Kamerlidmaatschap. Ik wens hem, uiteraard ook namens het kabinet, geluk met zijn benoeming tot commissaris van de Koningin van de provincie Gelderland.

Voorzitter. Ik dank de heer Rouvoet voor de mogelijkheid om in te gaan op vragen die ook in het nieuws zijn. Vorige week, nadat ik een verklaring had afgelegd, zei professor Vis als eerste dat dit een uitholling van prinsjesdag zou zijn. Ik heb mij daarover wat verbaasd. Waarom heb ik er vorige week voor gekozen om iets te zeggen over de besluitvorming en de gedachtewisseling in de vierhoek en de ministerraad? Al tijden lang praten wij over de inkomensontwikkeling, zo ook voor de zomervakantie. Vorige week begon in de pers het beeld te ontstaan dat de bomen tot in de hemel zouden groeien en dat iedereen in de plus zou komen. Ik heb toen gezegd dat wij een eerlijk verhaal moesten vertellen over de koopkrachtontwikkeling om te voorkomen dat er verkeerde verwachtingen werden gewekt. Dat zat er even aan te komen. In overleg met de leden van de vierhoek en het kabinet heb ik toen een korte presentatie gegeven. Dat was niet

een uitzetting van beleid. Ik heb iets gezegd over het streven naar koopkrachtbehoud met de mededeling dat de meeste groepen in de plus zullen zitten, maar dat dit geen garantie is en dat er ook bepaalde groepen in de min zullen komen. Ik heb uiteengezet dat dit samenhangt met het nieuwe zorgstelsel en dat sommige effecten ook beoogd zijn. Ik heb dit weloverwogen gedaan, om de verwachtingen te temperen en om een eenheid te brengen in de presentatie naar buiten.

Vervolgens is de vraag gesteld of dit een nieuwe ontwikkeling is. Ik ben het nog eens nagegaan. Sinds 1995 is het gebruikelijk dat er onderdelen worden gemeld tijdens persconferenties. Minister-president Kok heeft dat gedaan. Er is een bepaalde traditie gegroeid. Het betrof dus het temperen van de verwachtingen; er is niets nieuws onder de zon. Inmiddels krijgt deze discussie door de uitlatingen van professor Vis, van u, voorzitter, en van de heer Rouvoet een extra dimensie. De heer Rouvoet heeft gevraagd naar de verhouding tot artikel 65 van de Grondwet. In dat artikel wordt gesproken van het geven van een uiteenzetting van het beleid. Wat ik vorige week heb gemeld, was geen uiteenzetting van het beleid maar het temperen van een verwachting. Wij moeten het niet zwaarder maken dan het is. Het heeft ook niets te maken met het voor de voeten lopen van het staatshoofd.

De heer Rouvoet vraagt zich ook af waarom besluiten voortijdig naar buiten zijn gebracht. Ik heb helemaal geen besluiten naar buiten gebracht. Ik heb geen getal genoemd, bij het korte persstatement van afgelopen woensdag noch bij de persconferentie. Voor ministers is grote terughoudendheid uiteraard op zijn plaats.

Ik kom bij de "kramp" in de richting van de Tweede Kamer. Het gaat niet om kramp maar om het goed onder ogen zien van wat zich vorig jaar heeft afgespeeld bij het naar buiten brengen van onderdelen van begrotingen. In dat licht hebben wij een embargoregeling voorgesteld. Gehoord het argument van de Kamer dat er voldoende tijd nodig is om de stukken te bestuderen, hebben wij een handreiking gedaan door deze een aantal dagen eerder te verstrekken. Dat is geen kramp maar rekening houden met de gevoelens in deze Kamer.

De heer **Rouvoet** (ChristenUnie):

Voorzitter. Ik heb goed naar de minister-president geluisterd. Hij begon met te zeggen: er is niet zo veel nieuws onder de zon, het was een noodzakelijke correctie op de beeldvorming. Hoe is dat beeld echter ontstaan? Kwam dat niet door uitspraken van bewindslieden uit zijn ploeg? Wellicht wilde de minister-president voorkomen dat het alle kanten op ging en iedereen de pers te woord ging staan, en gaf hij daarom een persconferentie om de samenhang aan te geven? Dat begreep ik vorige week van hem uit de communicatie rond de persconferentie. Ik zou graag zien dat hij mijn vraag op dat punt alsnog beantwoordt: heeft hij tegen de ministers gezegd dat zij niet voortijdig met (delen van) besluitvorming naar buiten mogen treden?

De minister-president zegt voorts: ik heb geen besluiten naar buiten gebracht. Via de persconferentie van de minister-president heb ik een begin van inzicht gekregen in het pakket van maatregelen dat het kabinet voor ogen staat om de gewenste koopkrachteffecten te bereiken in het kader van "het zoet na het zuur". Wat ik daarover weet, komt van de persconferentie van de minister-president, voorzover de ministers die informatie niet al zelf naar buiten hadden gebracht. Mijn vraag blijft daarom staan: waarom heeft de minister-president niet tegen de ministers gezegd dat zij dat niet behoren te doen? Of heeft hij dat wel gedaan en is er niet naar hem geluisterd? Waarom heeft hij besloten tot een persconferentie? Misschien mag ik hem herinneren aan een uitspraak van zijn voorganger, voormalig premier Kok: "Prinsjesdag is prinsjesdag." Vindt de minister-president dat ook? Zo ja, wat zijn de consequenties daarvan voor het bekendmaken van besluitvorming over het nieuwe begrotingsjaar? Als hij vindt dat het zo niet meer kan, wordt dit soort persconferenties dan een verschijnsel dat wij ieder jaar tegemoet mogen zien? Of kunnen wij andere voorstellen verwachten, zoals het vervroegen van prinsjesdag? Het kabinet was daar vorig jaar nog niet voor, maar krachtens de Grondwet bestaat die mogelijkheid wel. Kortom: welke voorstellen heeft de minister-president in gedachten om te voorkomen dat het de komende jaren op dezelfde manier gaat als dit jaar? Ik hoop dat wij het er in ieder

Balkenende

geval over eens zijn dat de wijze waarop het nu is gegaan, ongewenst is.

Minister **Balkenende**: Voorzitter. Er zijn natuurlijk vele oorzaken voor de beeldvorming. Voordat het zomerreces begon, kregen wij al vragen van journalisten: wat gebeurt er met het koopkrachtbeeld? Toen heb ik gezegd: ons streven is om zo veel mogelijk te werken aan een positief beeld. Daaruit werd meteen de conclusie getrokken dat er garanties werden gegeven. Om te voorkomen dat een dergelijk beeld ontstaat, moet je als kabinet de verwachtingen temperen en een eerlijk beeld neerzetten. Wij kunnen lang of kort praten over de vraag: hoe is het zo gekomen? Iedereen weet hoe het gaat in augustus: er worden vragen gesteld, er zijn speculaties. Het is dus niet mogelijk om één oorzaak te geven.

Heb ik de ministers toegesproken? Natuurlijk heb ik gezegd: wij moeten uiterst terughoudend zijn met zaken naar buiten brengen. Om te voorkomen dat allerlei indianenverhalen ontstaan, is het wel gebruikelijk om sommige onderdelen bekend te maken. Dat doen wij om informatie te kanaliseren, niet om prinsjesdag uit te hollen maar wel om te voorkomen dat volstrekt onjuiste beelden ontstaan. Dat is niet iets nieuws. Onder mijn voorganger Kok gebeurde dat voortdurend. Overigens veel gedetailleerder dan nu is gebeurd.

De heer **Rouvoet** (ChristenUnie): De minister-president zegt nu: ik heb de ministers voorgehouden dat zij uiterst terughoudend moeten zijn met het naar buiten brengen van kabinetsbesluiten. Die formulering intrigeert. Uit het weblog van onze minister van Financiën heb ik begrepen dat de minister van SZW – beiden zijn toevallig aanwezig in deze zaal – alvast een deel van het goede nieuws naar buiten mocht brengen. Dat werd hem blijkbaar van harte gegund, omdat hij de afgelopen jaren steeds negatief nieuws naar buiten moest brengen. In hoeverre speelt dat soort overwegingen een rol bij het selectief naar buiten brengen van delen van de kabinetsplannen? Deelt hij de gunnende houding van de minister van Financiën in de richting van de minister van SZW?

Minister **Balkenende**: Mijn benadering is dat er behoefte bestaat aan een eerlijk beleid en eerlijke politiek, en dat moet worden voorkomen dat verkeerde beelden worden neergezet. Ik heb te vaak meegemaakt dat werd opgemerkt dat het heel goed gaat en dat er garanties worden gegeven. Dat wilden wij voorkomen. Het is de Kamer ook bekend dat het niet ongebruikelijk is dat voor journalisten en anderen die ons dagelijks opwachten slechts enkele hoofdlijnen worden geschetst. Dat is iets anders dan het uiteenzetten van het totale beleid.

De heer Rouvoet heeft vervolgens gevraagd naar de persconferentie. Er zou een begin zijn gemaakt met besluitvorming. Nadat ik mijn persstatement heb gemaakt, heb ik zowel in de media als van de voorzitter van het CNV niets nieuws gehoord. Het argument was juist dat de premier terughoudend is geweest. Dat was dus niet een presentatie van beginnende besluitvorming. De geciteerde woorden van voormalig premier Kok over prinsjesdag zijn juist. Het is echter niet vreemd dat ik naar aanleiding van de discussie in de vierhoek enkele hoofdlijnen aangeef om te voorkomen dat er verkeerde verwachtingen worden gewekt. Bovendien past dat bij een eerlijke aanpak en doet dat niets af aan de betekenis van prinsjesdag.

De heer **Rouvoet** (ChristenUnie): Niet al mijn vragen zijn beantwoord, waaronder die over de weblog. Maatschappelijke organisaties zijn van mening dat er nog meer informatie diende te worden gegeven. Dat hoeft voor mij echter geen belemmering te zijn om de vinger te leggen bij de spanning die ik ervaar tussen de rol van de minister-president, de Grondwet en de rol van Hare Majesteit de Koningin.

De heer **Van As** (LPF): Het antwoord van de premier komt op mij zeer plausibel over. Nu en dan wordt opgemerkt dat hij het initiatief moet nemen en dat hij de regie in handen dient te nemen. Nu hij dat doet, heeft de heer Rouvoet echter ook commentaar. De heer Rouvoet is over het algemeen genomen zeer gedegen met zijn werk bezig, maar nu zoekt hij naar mijn idee spijkers op laag water.

De heer **Bos** (PvdA): Ik vraag de minister-president of het misschien niet tijd is om een andere conclusie te trekken. Naar mijn oordeel constateert hij terecht dat het de afgelopen jaren steeds lastiger is geworden om besluiten van de ministerraad lang geheim te houden. Het maakt niet uit wat de reden daarvan is, bijvoorbeeld lekkende ministers of kranten die zich niet aan embargo's houden. Wellicht heeft de uitbreiding van de elektronische media daarmee ook te maken. Moeten wij die realiteit niet gezamenlijk erkennen en zeggen dat dit ook in het belang is van de democratie en dat dit de duidelijkheid ten goede komt? Het lijkt mij goed dat een besluit van het kabinet zo snel mogelijk openbaar wordt gemaakt en dat wij niet proberen om een illusie levend te houden, namelijk niets zeggen en doen alsof de Koningin ons op prinsjesdag met een geweldig nieuw betoog zal verrassen. Moeten wij daaraan niet de conclusie verbinden dat het beter zou zijn als wij gezamenlijk de functie van prinsjesdag centraal durfden te stellen in het licht van die nieuwe realiteit? Het lijkt mij goed om het ritueel van de koets, de hoedjes en de Ridderzaal te handhaven. Die praat en praal draagt immers bij aan een mooie opening van het parlementaire jaar. Naar mijn idee is het echter ook goed om de Koningin de gelegenheid te geven om een eigen inhoudelijk en zinvol betoog te houden in plaats van haar een boodschappenlijstje te laten voorlezen dat iedereen al lang kent van de dienstdoende minister-president.

Minister **Balkenende**: Wij zijn het erover eens dat praat en praal bij prinsjesdag past. Prinsjesdag is iets van ons allemaal en het is goed om dat te onderlijnen. Daarna volgen forse debatten. De vraag van de heer Bos is echter intrigerend, want hij spreekt over het wezen van de troonrede. Ook vorig jaar heeft hij dergelijke opmerkingen gemaakt in onder andere radio-interviews. De heer Rouvoet heeft terecht gesproken over artikel 65: het is een uiteenzetting van de hoofdlijnen van beleid. De heer Bos stelt voor om dat artikel te schrappen. Hij geeft de voorkeur aan een meer persoonlijk getint betoog van de Koningin. Naar mijn idee zouden wij constitutioneel

Balkenende

verkeerd bezig zijn als wij dat deden. De regering spreekt namelijk met één mond en prinsjesdag is de dag waarop de voornemens uiteen worden gezet. Als wij aan het verzoek van de heer Bos zouden voldoen, was er sprake van een totaal andere situatie. Dat zou ook de positie van het staatshoofd in de regering raken. Ik ben daarvan geen voorstander. Dat neemt echter niet weg dat het een interessante gedachte is om over te discussiëren.

Vragen van het lid Crone aan de ministers van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid over **de wijze waarop en de vorm waarin het kabinet op prinsjesdag koopkrachtcijfers zal presenteren, zodat objectiviteit is gegarandeerd.**

□

De heer **Crone** (PvdA): Voorzitter. Het is fijn dat de bewindslieden Zalm en De Geus er zijn, want er is natuurlijk nogal wat naar buiten gekomen. Het debat over het moment waarop dat is gebeurd, herhaal ik niet. Ik wil vooral dat wij – de voorzitter heeft gelijk dat dit niet vandaag kan – op de derde dinsdag een debat kunnen voeren over de vraag of dit een goed koopkrachtbeeld is of niet. De minister-president had gelijk toen hij net zei dat koopkrachtdebatten niet gediend zijn met indianenverhalen. Daarom staat nu in de krant hoe het zit. Indianenverhalen zijn er nu toch, tenminste als ik goed begrijp wat het kabinet heeft gepresenteerd. Ik wil daarover nu een debat voeren, zodat wij op de derde dinsdag de goede cijfers hebben.

Misschien mag ik enkele voorbeelden noemen waaruit blijkt dat wij nu nog met indianenverhalen te maken hebben. Zoals gezegd, wilde de premier dat voorkomen. Het kabinet heeft voortdurend geroepen dat het iets voor de middeninkomens ging doen. Daar zij wij heel blij mee, want dat wilden wij ook. In de door het kabinet uitgebrachte koopkrachtplaatjes lees ik echter dat de middeninkomens er niets bij krijgen. Ik neem tenminste aan dat onder middeninkomens het inkomen valt van een werkende bouwvakker of politieman die modaal verdient, van wie de vrouw de helft modaal verdient en die kinderen heeft. Zo'n

bouwvakker of politieman krijgt er € 0 bij. Ook de alleenverdiener met anderhalf keer modaal behoort tot de middeninkomens. Hij krijgt er 0,7% bij, dat is ongeveer € 100. Wat is nu waar: het beleid of de cijfers? Een tweede voorbeeld betreft de hoge inkomens vanaf € 60.000. Volgens de koopkrachtplaatjes krijgen zij er 5% bij. Dat is € 1500 en kan zelfs oplopen tot € 1800. Is dat ook een indianenverhaal? Krijgen zij dat er nu wel of niet bij?

Waarom zijn de cijfers niet in overeenstemming met het beeld dat de premier heeft uitgedragen? Minister De Geus heeft in vele perscommentaren gezegd dat er nu ook iets wordt gedaan voor de minima. Ik wil die ook noemen, want zij zitten allemaal rond de € 0. AOW'ers zitten rond de € 0 met € 70. Ik wil daarom dat wij met elkaar afspreken dat wij de echte cijfers op prinsjesdag krijgen. Deze cijfers hoeven niet beleidsmatig overeen te stemmen met wat de PvdA wil, maar dan hebben wij tenminste de feiten en objectieve cijfers ten behoeve van het debat. Wij kunnen dan zien hoe het verder moet.

Wil de minister ons vóór prinsjesdag de cijfers sturen die hij op dit moment heeft en die kennelijk door hem in de pers zijn gebracht? Ik las in de Volkskrant dat journalisten zelfs 's avonds laat werden opgebeld met de mededeling: wij hebben dit binnengekregen en dat mag u best opschrijven in de krant. Ik vraag de minister om het ons ook te laten weten. Kan de minister bovendien een objectieve toets laten maken door een onafhankelijk instituut – bijvoorbeeld het Centraal Planbureau, het NIBUD of het Sociaal en Cultureel Planbureau – zodat wij weten waar wij het over hebben? Over welke groepen gaat het: de hogere, lagere of de middeninkomens? Hoeveel mensen zitten er in zo'n groep? De groep middeninkomens met anderhalf keer modaal bevat de miljoenen mensen die de samenleving dragen, zoals politiemensen, bouwvakkers en de mensen op kantoren. Hoeveel van deze mensen krijgen € 0 en hoeveel krijgen er € 1500?

Ik vraag de minister voorts om ons het verschil te laten zien tussen de gemiddelde effecten en de afwijkingen. De huursubsidie gaat volgend jaar omlaag, maar dat heeft de premier niet bekend gemaakt. Ik kan

meer voorbeelden noemen. Het liefste nog krijg ik het totaalbeeld van 2003-2006. Vanmorgen stond nog op de voorpagina van Trouw dat het totale koopkrachtbeeld van het kabinet inderdaad is zoals wij het hadden verwacht: goed voor twee keer modaal en slecht voor mensen met een minimuminkomen en zelfs voor middeninkomens. Het gaat mij niet om goed of slecht, maar om objectieve informatie zodat wij hier een eerlijk debat kunnen voeren.

□

Minister **De Geus**: Voorzitter. Ik sluit mij graag aan bij de oproep om hier vandaag geen koopkrachtdebat te voeren. Ook de heer Crone benadrukte dat het in dit debat niet gaat om de vraag of wij de goede koopkrachtcijfers hebben en hoe wij die vinden. De verleiding bestaat natuurlijk om dat debat wel aan te gaan, maar die zal ik weerstaan. De vraag komt er in de kern op neer of wij te zijner tijd een debat kunnen voeren over de goede cijfers. Die toezegging doe ik graag en daarmee sta ik in een traditie die door mijzelf en mijn voorgangers hoog wordt gehouden. De ontwikkeling van het inkomensbeeld – en gecorrigeerd voor inflatie vormt dit de koopkracht – wordt niet alleen door het kabinet gegeven, maar wordt geautoriseerd door het Centraal Planbureau. Het Centraal Planbureau maakt daar volgens een vaste werkwijze berekeningen van. Die berekeningen worden ieder jaar gepresenteerd in de Macro-economische Verkenningen, zowel in standaardbeelden als in de spreiding daarvan.

De tweede vraag gaat over de trits beeld, afwijkingen en oorzaken. Het standaardbeeld is te vinden in de tabel met de genoemde, verschillende prototypes. Ik noem sociaal minimum, twee keer modaal, alleenverdiener.

De afwijkingen staan in de tabellen over de spreiding. Die tabellen zijn bekend. Voorts bevatten de begrotingsstukken van mijn ministerie een beschrijving van de verschillende elementen die een rol spelen bij het inkomensbeleid. Daarbij zal ook op de oorzaken worden ingegaan.

Kortom, de bemoeienis van het Centraal Planbureau, wiens objectiviteit niet in twijfel getrokken zal worden, staat borg voor het presenteren van niet alleen goede